Coalitieakkoord 2022 – 2026

Leidschendam, Stompwijk, Voorburg

VERBINDEN,
VERTROUWEN,
VOORUITGANG

VVD

GB LV gemeentebelangen

D66 leidschendam-voorburg

VERBINDEN, VERTROUWEN, VOORUITGANG

VVD

GBLV gemeentebelangen

D66 leidschendam-voorburg

Inhoudsopgave

	Missie en visie	4
1.	Burgerparticipatie en dienstverlening	6
2.	Verkeer, vervoer en bereikbaarheid	7
3.	Wonen, buitengebied en openbare ruimte	8
4.	Duurzaamheid	10
5.	Economie	11
6.	Veiligheid	12
7.	Onderwijs, kansengelijkheid, werk & inkomen	13
8.	Zorg, welzijn, jeugdzorg, zelfstandig wonen (Wmo)	14
9.	Cultuur, sport en recreatie	15
10.	Bestuur, financiën en regionale samenwerking	16
11.	Bijlage concrete plannen	17
12.	Financiële effecten van het coalitieakkoord	26
13.	Ondertekening	27

Missie en visie

We leven in een gemeente met drie unieke kernen, elk met een eigen karakter en een rijke cultuur. Middenin de Randstad, maar wel met veel groen en ruimte, is onze gemeente aantrekkelijk om in te wonen, te werken en te verblijven. Het ruime aanbod van scholen, winkels, sport- en vrijetijdsverenigingen draagt daar natuurlijk aan bij. Het is daarom heel begrijpelijk dat onze inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen zeer betrokken zijn bij hun directe leefomgeving en goed weten wat er speelt. Als coalitie van Leidschendam, Stompwijk en Voorburg zijn we er daarom voor u. Want alleen samen met u kunnen we onze mooie gemeente bereikbaar, veilig, duurzaam, en groen houden, met genoeg voorzieningen voor iedereen.

We wonen in een gemeente waar het draait om de inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties. Want het is in de eerste plaats dankzij de mensen zelf dat het hier prettig wonen, werken en recreëren is. Samen met u zorgen we ervoor dat dit zo blijft. Daarbij zien wij als rol voor de gemeente dat ze in de eerste plaats steunt, dat ze stuurt waar nodig is en dat ze daarnaast de juiste voorwaarden schept om dit mogelijk te maken. Dit is waar u ons op aan kunt spreken.

De komende periode zijn deze visie en missie steeds weer bepalend voor de manier waarop we omgaan met de grote uitdagingen van deze tijd. En die zijn er in ruime mate:

- Onze gemeente is een fijne plek om te leven. Hierdoor is er een toenemende vraag naar wonen, werken, sporten en recreëren, maar de beschikbare ruimte staat onder druk;
- Mensen bouwen hier hun leven op en worden hier ook graag oud. Dat vraagt om goede voorzieningen, bijvoorbeeld op het vlak van onderwijs en zorg. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst;
- Iedereen heeft recht op een gezonde leefomgeving. Maar dit is geen vanzelfsprekendheid, bijvoorbeeld door klimaatverandering;
- In onze gemeente, maar ook in de regio's om ons heen, wonen, werken en recreëren we met steeds meer mensen. Hierdoor staat de bereikbaarheid van onze gemeente onder druk;
- De gemeentelijke organisatie heeft de afgelopen jaren vanuit het Rijk veel nieuwe taken gekregen, vaak met beperkte middelen om die taken ook uit te voeren. Zeker in een krappe arbeidsmarkt betekent dit dat de gemeentelijke organisatie tegen de grenzen van haar realisatiekracht aanloopt;
- En tot slot neemt het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de (lokale) overheid al jarenlang af. Dit geldt in heel Nederland, maar ook in Leidschendam, Stompwijk en Voorburg.

In de volgende hoofdstukken werken wij uit met welke concrete plannen wij de komende periode aan de slag gaan om deze uitdagingen, samen met u, het hoofd te bieden. Omdat we geloven dat onze overeenkomsten veel groter zijn dan de verschillen, zetten we daarbij vol in op samenwerking met alle partijen in de gemeenteraad. Dit is de reden dat we in dit akkoord – bewust – veel ruimte open hebben gelaten voor de exacte uitvoering. Maar dit geldt ook als we de komende periode opnieuw worden verrast door onverwachte ontwikkelingen, zoals de coronacrisis of een oorlog in Oekraïne. Als het nodig is, maken we onze keuzes in zulke gevallen zichtbaar in de voorjaarsnota of begroting.

1. Burgerparticipatie en dienstverlening

Visie

Inwoners, ondernemers en andere organisaties weten zelf het beste wat goed is voor hun buurt of wijk. Daarom betrekken we inwoners van Leidschendam, Stompwijk en Voorburg bij alle gemeentelijke besluiten die invloed hebben op onze samenleving. Op deze manier willen we werken aan het herstel van vertrouwen tussen burgers en politiek. Maar we doen het ook omdat we geloven dat het benutten van de denkkracht in onze gemeente bijdraagt aan het beter maken van plannen. Dit vraagt van ambtenaren, gemeenteraad en college dat we actief betrokken bij en toegankelijk zijn voor onze inwoners, bedrijven en andere organisaties. Traditionele vormen van inspraak vinden we niet genoeg: de gemeente gaat de lokale samenleving proactief betrekken bij het opstellen van nieuw beleid. Om teleurstellingen achteraf te voorkomen, scheppen we vooraf altijd heldere verwachtingen. Dit zal er niet altijd toe leiden dat iedereen het altijd met elkaar eens wordt of zijn zin krijgt, maar op deze manier maken we het wel mogelijk dat iedere belanghebbende ook daadwerkelijk gehoord wordt. Wel blijft het uiteindelijk altijd aan de gemeenteraad, als gekozen vertegenwoordiging van alle inwoners, om knopen door te hakken en besluiten te nemen.

Dat doen we onder meer door:

1. Inwoners centraal te stellen, en ervoor te zorgen dat we participatie in ons DNA hebben
2. Meer in de wijken en dichtbij de mensen te zijn
3. Open te staan voor signalen en door initiatieven vanuit de samenleving toe te juichen en serieus te beoordelen

2. Verkeer, vervoer en bereikbaarheid

Visie

Onze gemeente ligt centraal in de Randstad. Steeds meer mensen willen hier komen wonen, werken hier of brengen hun vrije tijd bij ons door. Goede bereikbaarheid en doorstroom van het verkeer is voor al deze mensen belangrijk, of ze nou te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of met de auto komen. Bestaande knelpunten moeten we daarom versneld oplossen en we willen voorkomen dat er nieuwe problemen ontstaan. Dat doen we veilig, schoon en toegankelijk. Ook gaan we overlast in de vorm van vervuiling en geluidsoverlast tegen.

Dat doen we onder meer door:

1. Een goede inrichting van infrastructuur ten behoeve van doorstroming
2. Milieuvriendelijke vervoersvormen aantrekkelijk(er) te maken, van laadpalen tot Velostrada's
3. Verkeers- en parkeerdruk altijd mee te nemen bij de ontwikkeling van ruimtelijke projecten
4. De gemeente aantrekkelijker te maken voor fietsers en voetgangers
5. Ruimte te bieden voor innovatieve, slimme oplossingen om vervoersproblemen op te lossen
6. Samen met vervoerders en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) in te zetten op betere OV-bereikbaarheid van onze wijken

3. Wonen, buitengebied en openbare ruimte

3ª. Wonen

Visie

Leidschendam, Stompwijk en Voorburg vormen een aantrekkelijke gemeente. Veel mensen zijn hier op zoek naar een woning. In de komende vier jaar zal de woningnood niet worden opgelost. Wel zullen wij als gemeente de kaders scheppen om te stimuleren dat er zo snel mogelijk meer woningen gerealiseerd worden. Daarnaast geven wij richting aan gewenste ontwikkelingen voor de toekomst. Dit betekent dat we onze groene leefomgeving willen behouden, en dat vol bouwen dus niet gewenst is. Maar ook dat we inzetten op een evenwichtige opbouw en diversiteit binnen wijken. Daarnaast gaan we de doorstroom op de woningmarkt binnen de gemeente bevorderen en zullen we kaders ontwikkelen voor de realisatie van tijdelijke woningen. Voor de vitaliteit van Stompwijk is het belangrijk om woningbouw ook hier de komende jaren mogelijk te maken. In samenspraak met inwoners en andere betrokkenen gaan we deze mogelijkheden vaststellen.

Dat doen we onder meer door:

1. Een meer betaalbaar, divers en duurzaam woningaanbod te realiseren en de nadruk te leggen op het sociaal en middensegment (zowel huur als koop)
2. Aandacht te houden voor de leefbaarheid van wijken en een evenwichtigere opbouw van wijken te realiseren
3. Maatregelen te nemen om doorstroming te bevorderen, meer ruimte te geven aan creatieve en flexibele oplossingen en het tegengaan van woningspeculatie en huisjesmelkers
4. De vergunningverlening te verbeteren en te versnellen en waar mogelijk belemmeringen te beslechten voor bestaande bouwprojecten
5. Het respecteren van de gemaakte afspraken over lopende bouwprojecten
6. Leefbaarheid, mobiliteit en bereikbaarheid als randvoorwaarde voor bouwprojecten mee te geven
7. Bij nieuwe bouwprojecten op gemeentelijk niveau gemiddeld 30% sociale woningbouw te realiseren, waaronder zorgwoningen, en als de 30% niet wordt gehaald ontwikkelaars te laten storten in een vereveningsfonds

3b. Buitengebied

Visie

De komende periode geven we speciale aandacht aan ons buitengebied. Als toegang tot het Groene Hart houden we het groen en voorkomen we verrommeling. We zetten in op een vitaal platteland met (agrarische) bedrijven die bijdragen aan een groene omgeving en aantrekkelijke mogelijkheden voor recreatie en natuurbeleving.

Dit doen we door:

1. Een duidelijke omgevingsvisie te ontwikkelen voor de hele gemeente, inclusief het buitengebied
2. Voldoende mogelijkheden te creëren voor recreatie in het groen en natuurbeleving
3. Ruimte te bieden aan agrarische ondernemers voor bedrijfsontwikkeling, zodat een groene en aantrekkelijke omgeving behouden blijft

3c. Openbare ruimte

Visie

De openbare ruimte in onze gemeente staat in de eerste plaats ten dienste van de woon- en leeffunctie voor de inwoners. Speerpunten zijn daarbij: aantrekkelijk, groen en gebruiksgemak. Daarnaast zijn de basisvoorzieningen in Leidschendam, Stompwijk en Voorburg op orde.

Dit doen we door:

1. Met wijkbewoners in gesprek te gaan over hun eigen buurt en wijk over waar de behoefte ligt en wat er beter kan
2. Samen met inwoners te zorgen voor veilige en aantrekkelijke wijken
3. Te werken aan een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte, met voldoende waterberging om wateroverlast te voorkomen, maar ook door het stimuleren van een groene omgeving om hittestress en droogte te voorkomen

4. Duurzaamheid

Visie

De leefbaarheid voor mens en dier staat onder druk door klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en verstedelijking. We zorgen binnen onze mogelijkheden samen met de inwoners, ondernemers en verenigingen voor een groen en toekomstbestendig Leidschendam, Stompwijk en Voorburg. De gemeentelijke organisatie geeft daarin zelf, proactief, het goede voorbeeld . Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van ons beleid. Onze duurzaamheidsmaatregelen moeten passen binnen de ruimtelijke kwaliteit en bij het karakter van onze gemeente. Samen met inwoners en ondernemers realiseren we haalbare en betaalbare initiatieven voor het klimaat en een gezonde en groene leefomgeving – op het eigen erf of in de wijk. Dit heeft niet alleen een positief effect op mens, dier en milieu, maar ook op de portemonnee.

Dat doen we onder meer door:

1. **Voorkomen (mitigatie)**
   - actief regie te nemen op verduurzaming (en isolatie), waarbij we speciale aandacht hebben voor kostenbesparing om energie-armoede te voorkomen
   - Inwoners actief te benaderen om bewustwording te creëren
   - Aanjager te zijn van innovatieve en waar mogelijk collectieve duurzaamheidsoplossingen
   - Zelf voorop te lopen door gemeentelijk vastgoed te verduurzamen en te vergroenen
   - Te kiezen voor de optimale vorm van afvalverwerking die praktisch, circulair en betaalbaar is.

2. **Adaptatie**
   - Onze openbare ruimte bestendig te maken tegen steeds extremere weersomstandigheden
   - Het stimuleren van elektrisch rijden door de infrastructuur hierop optimaal in te richten.
   - Te zorgen voor duurzame wijkvernieuwing, door slimme afstemming van beheer- en onderhoudsprojecten in de openbare ruimte

3. **Vergroening**
   - Het versterken van de biodiversiteit
   - Te ontwikkelen en te investeren in een groen netwerk van parken, buitenruimten, bermen en water, in het kader van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor mens én dier
   - Samen met de waterschappen de waterkwaliteit te verbeteren door ecologische inrichting en beheer
   - Initiatieven van bewoners te faciliteren die hun buurt groener en robuuster maken

5. Economie

Visie

Economische bedrijvigheid is onmisbaar in onze gemeente. Het zorgt voor reuring, gezelligheid, levert banen en geld op en draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid voor onze inwoners. Wij voeren een ondernemer-vriendelijk beleid, van ZZP'er tot multinational. Uitgangspunt daarbij is dat ondernemingen een positieve bijdrage leveren aan onze lokale samenleving. Dat betekent ruimte bieden aan ondernemers, letterlijk en figuurlijk. Hiervoor trekken we samen op met ondernemers.

Ook bezoekers van buiten zorgen voor inkomsten en banen in onze gemeente. Onze gemeente heeft veel moois te bieden en dat dragen we graag uit. Bedrijven en organisaties, actief in de recreatie en toerisme, zijn een economische factor van belang, die op onze steun kunnen rekenen.

De agrarische- en tuinbouwsector in het buitengebied verdient aparte aandacht als toegangspoort naar het Groene Hart. De agrarische sector willen we behouden, maar moet daarvoor wel toekomstproof worden.

De coronacrisis heeft een blijvende indruk gemaakt op onze samenleving, ook in Leidschendam-Voorburg. Het heeft veranderingen teweeggebracht die ook iets betekenen voor de inrichting van onze gemeente. Mensen werken bijvoorbeeld veel vaker thuis of doen hun boodschappen online. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de behoefte aan passende werkplekken en ruimtes, maar ook voor onze directe omgeving. We hebben oog voor deze gevolgen en gaan hier actief mee aan de slag.

Dat doen we onder meer door:

1. Ondernemers zo min mogelijk te belemmeren in het ondernemen door onnodige regeldruk weg te nemen en vergunningverlening soepel, simpel en transparant te laten verlopen
2. Open te staan voor vragen en ondernemers waar mogelijk te helpen
3. Ons nadrukkelijk te richten op ZZP'ers, zorgaanbieders, zakelijke dienstverlening en het midden- en kleinbedrijf (mkb)
4. Te zorgen voor bruisende winkelgebieden en leegstand tegen te gaan
5. Samen met ondernemers plannen te maken om onze bedrijventerreinen en winkelgebieden toekomstbestendig te maken en de uitdagingen voor de komende jaren aan te pakken
6. Optimaal te profiteren van het nieuwe Nationaal Programma Landelijk Gebied

6. Veiligheid

Visie

De veiligheid van onze gemeente is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers, politie en de gemeente. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het in onze gemeente veilig blijft om te wonen, werken, ondernemen, recreëren en verblijven. Dat doen we nu al goed, maar als er toch ergens onveilige situaties ontstaan dan pakken we dat direct op. Of het nu op straat is of achter de voordeur, online of offline. Tegelijkertijd groeit en bloeit onze gemeente. Daarom investeren we fors in veiligheid, met name in wijken waarin dit als een probleem wordt ervaren.

Dat doen we onder meer door:

1. Met bewoners en ondernemers gericht samen te werken aan veiligheid in de wijk
2. In te zetten op behoud én versterking van handhaving in onze gemeente
3. Meer focus te leggen op resultaten bij de aansturing van onze handhavers

7. Onderwijs, kansengelijkheid, werk & inkomen

Visie

We willen dat ieder kind in onze gemeente kansrijk en gezond kan opgroeien. Goed onderwijs en talentontwikkeling leidt tot kansengelijkheid, door persoonlijke aandacht, door inspiratie om hun interesses en passies te volgen, en door ze aan te moedigen hun talent te ontplooien.

Wie werkt investeert in zichzelf én de samenleving. We zetten daarom in op een leven lang leren, op preventieve schuldhulpverlening, op het tegengaan van laaggeletterdheid en op mogelijkheden voor omscholing.

Wie in een situatie terecht komt waarbij extra ondersteuning nodig is, kan daarvoor rekenen op de gemeente. Daar staat tegenover dat we wel verwachten dat je een betaalde baan zoekt, of dat je je op een andere manier blijft inzetten voor de samenleving. Dit geldt ook voor mensen in de bijstand, die hierbij op persoonlijke begeleiding kunnen rekenen. Met oog voor ieder individueel persoon willen we iedereen het perspectief bieden om – naar vermogen – echt mee te kunnen doen aan onze samenleving. Natuurlijk hebben we daarom aandacht voor mensen die in een sociale werkplaats of via beschut werk meedoen. Ook nieuwkomers zijn welkom in onze gemeente. Voor hen staat voorop dat ze Nederlands leren om volwaardig mee te kunnen doen.

Werken moet lonen. We zien dat Leidschendam-Voorburg in vergelijking met de buurgemeenten veel regelingen in de bijzondere bijstand kent. Het mag niet zo zijn dat de overgang van uitkering naar een betaalde baan een negatief effect heeft op je portemonnee of dat het een negatieve stimulans geeft om te werken. We kijken kritisch naar alle bijzondere bijstandsregelingen dan wel de hoogte of het bereik ervan. Fraude met regelingen pakken we op een rechtvaardige manier aan, waarbij we hebben geleerd van de toeslagenaffaire. Langs de denklijn ‘hart, wet en euro’ staat de menselijke maat altijd voorop.

Dat doen we onder meer door:

1. Ieder kind toegang te bieden tot goed onderwijs in een duurzaam en modern schoolgebouw en groene pleinen.
2. Actief in te zetten op preventie en het voorkomen van (schulden)problemen
3. Mensen te stimuleren (weer) aan het werk te gaan
4. Van nieuwkomers maximale inspanning te verwachten om te integreren en de Nederlandse taal te leren
5. Door het onderwijs uit te dagen de buitenwereld naar binnen te halen, inclusief de ouders, om daarmee de brede ontwikkeling van kinderen te stimuleren

8. Zorg, welzijn, jeugdzorg, zelfstandig wonen (Wmo)

Visie

In onze gemeente moet iedereen mee kunnen doen, maar niet iedereen kan dat altijd zelfstandig. We vinden het belangrijk dat mensen in zulke gevallen terug kunnen vallen op hun eigen omgeving en netwerk, maar waar nodig kunnen ze rekenen op steun van de gemeente. In zulke gevallen zorgen we voor hulp of ondersteuning, dichtbij huis. Het uitgangspunt is daarbij altijd dat mensen zoveel mogelijk eigen regie houden over hun leven. Hierin zien we een grotere taak voor onze welzijnsorganisaties.

Specifiek voor kinderen geldt dat ze veilig, gezond en kansrijk op moeten kunnen groeien. Verschillen in afkomst of achtergrond mogen daarbij niet uitmaken. Dit is natuurlijk in de eerste plaats een verantwoordelijkheid voor hun ouders, maar als het nodig is kunnen ook zij rekenen op steun van de gemeente en welzijnsorganisaties.

Voor onze senioren geldt dat het mogelijk moet zijn om zelfstandig thuis te blijven wonen, zolang ze dat zelf kunnen en willen. Waar nodig en gewenst ondersteunen we deze inwoners. Niet alleen met voorzieningen, maar ook met aandacht: met mensen die eenzaam zijn gaan we in gesprek.

Dat doen we onder meer door:

1. Zorg, ondersteuning en voorzieningen wijkgericht te organiseren. We zorgen voor duidelijke informatie over mogelijke hulp en zoeken samen met inwoners naar de beste oplossing
2. We zorgen voor voldoende aangepaste huisvesting, zodat inwoners die een aangepaste woonplek nodig hebben op een veilige en prettige manier binnen onze gemeente kunnen blijven wonen
3. De welzijnsorganisaties steviger te positioneren, want zij doen goed en belangrijk werk in de haarvaten van onze wijken

9. Cultuur, sport en recreatie

Visie

Sport, kunst, cultuur en recreatie is belangrijk, omdat dit onze gemeente levendig en aantrekkelijk maakt. Het draagt bij aan de ontwikkeling en vaardigheden, maar natuurlijk ook gewoon aan het plezier van onze inwoners. Doordat de gemeente ruim baan geeft aan creatieve ondernemers en vrijwilligers, en ruimte biedt voor samenspraak, steken zij frisse energie in de organisatie van mooie evenementen en activiteiten.

Sport, kunst, cultuur en recreatie moeten bereikbaar zijn voor iedereen in onze gemeente. Bij de inrichting van onze openbare ruimte is sport daarom een centraal thema. Daarnaast blijven we natuurlijk beschikken over goede theatervoorzieningen en een multifunctionele bibliotheek.

Dat doen we onder meer door:

1. Onze gedeelde geschiedenis te vertellen op een eigentijdse manier
2. Sport en bewegen in de openbaar ruimte en in wijken te stimuleren met extra aandacht voor brede doelgroepen
3. Samen met sportverenigingen te blijven investeren in de kwaliteit van sportaccommodaties door een investeringsfonds op te richten
4. Onze monumenten en erfgoed te koesteren

10.Bestuur, financiën en regionale samenwerking

Visie

Bestuur
De gemeente moet zich meer laten zien buiten het gemeentehuis en mensen opzoeken. Niet alleen richting mensen die zelf al goed zichtbaar zijn, maar ook richting mensen die zich minder laten zien of horen. Zodat inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties niet alleen meedenken, maar ook meedoen.

Leidschendam-Voorburg heeft recht op een zichtbaar, luisterend, daadkrachtig, integer en transparant bestuur. Hierdoor ontstaat en behouden we een krachtige verbinding tussen gemeente en inwoners. Buiten de gemeente zoeken we actief de samenwerking op met (buur)gemeenten in de regio.

Financiën
We zijn er gezamenlijk verantwoordelijk voor dat het gemeentelijke huishoudboekje op orde is, waarbij we de lasten voor onze inwoners en ondernemers zo laag mogelijk willen houden.

Dit vraag om een sluitende begroting en een positief meerjarenperspectief. Financiën zijn geen doel op zich, maar alleen met een gezonde financiële basis kunnen we onze gezamenlijke ambities waarmaken, de voorzieningen in onze mooie gemeente in stand houden en mensen de ruimte geven. Want daar gaat het om.

Leidschendam-Voorburg is een financieel gezonde gemeente. De begroting sluit meerjarig en het toezicht vanuit de provincie is licht. Tegelijkertijd zijn we ons er van bewust dat er ook in de komende periode ontwikkelingen kunnen zijn die vragen om investeringen die we nu nog niet kunnen voorzien.
Gelukkig hebben we met onze reservepositie een buffer voor dit soort situaties, maar onze spaarpot is natuurlijk niet onbeperkt. Een zorgvuldig financieel beleid is daarom geboden.

Dat doen we onder meer door:

1. Een sterkere visie op onze regionale positie en samenwerking te ontwikkelen, omdat we deel uitmaken van de regio; we zijn ervan afhankelijk, maar moeten er ook een actievere rol in spelen
2. Het voeren van een behoedzaam financieel beleid en realistisch te begroten conform het voorzichtigheidsbeginsel (reële, solide uitgangspunten)
3. De netto inwonerslasten niet te verhogen, zodat deze onder het provinciaal gemiddelde blijven

11. Bijlage concrete plannen

1. Burgerparticipatie en dienstverlening

- Vroegtijdige participatie wordt de standaard bij ruimtelijke plannen
- Op het moment dat planvorming begint, wordt de omgeving betrokken en wordt de meedenkkracht van inwoners benut om betere plannen te maken
- In onze gemeente geldt een hoge standaard op het gebied van burgerparticipatie voor ontwikkelaars die hier actief willen zijn. Het college ontwikkelt een Leidraad Participatie waarin staat wat wij verwachten van ontwikkelaars op het gebied van participatie
- Er komt een nieuwe participatieverordening in plaats van de huidige inspraakverordening. Deze zorgt ervoor dat vroegtijdige en eigentijdse vormen van burgerparticipatie goed geregeld en vastgelegd zijn
- Het college voert 'wijk- en dorpsgesprekken' om de meedenkkracht in onze gemeente te benutten bij het opstellen van de omgevingsvisie (zie hoofdstuk 3, Wonen, buitengebied en ruimte)
- Het college verkent samen met de lokale adviesraden en belangen-organisaties wat er nodig is om de advieskracht – en daarmee de stem van de samenleving – verder te versterken. Om ervoor te zorgen dat alle stemmen gehoord worden, staan representativiteit en draagvlak daarbij centraal
- Het college doet een voorstel om jongeren in de breedte meer te betrekken bij het plan- en besluitvormingsproces
- De beeldvormende vergaderingen van de gemeenteraad vinden een aantal keer per jaar op locatie plaats
- In raadsbrieven en raadsbesluiten gaat het college in een aparte 'participatieparagraaf' op een transparante wijze verantwoording afleggen over de doorlopen participatieaanpak. Daarin geeft het college aan op welke wijze de inzichten uit deze participatie zijn verwerkt in de plannen
- Het college stelt een uitvoeringsplan op om de dienstverlening van de gemeente toegankelijker te maken. Heldere communicatie is daarin een belangrijk aandachtspunt. Daarom wordt aangesloten op de Direct Duidelijk campagne over heldere overheidscommunicatie

- Het college zet de ingeslagen weg van het digitaliseren van processen voort. We zorgen ervoor dat inwoners sneller en eenvoudiger hun producten kunnen aanvragen en ontvangen. Voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn blijft uiteraard persoonlijk contact mogelijk. Daarnaast kunnen inwoners bij het Servicecentrum terecht
- De gemeente laat de verschillende dienstverleningskanalen (balie, telefoon, website, app) beter op elkaar aansluiten. Hierdoor voorkomen we dat inwoners van het kastje naar de muur gestuurd worden
- Als een ruimtelijk initiatief een akkoord krijgt op de initiatieventafel, krijgt de initiatiefnemer daarna één duidelijk aanspreekpunt
- De gemeente pakt zelf een sterkere regierol, om de dienstverlening aan inwoners met gestapelde problemen te verbeteren

2. Verkeer, vervoer en bereikbaarheid

- Onze gemeente heft geen parkeerbelasting, dat houden we zo
- Samen met de inwoners en ondernemers kijken we naar het herinrichten en daarmee autoluw maken van het Damcentrum, waarbij de auto te gast is en voeren we hier als pilot een milieuzone in
- Hindernissen voor fietsers en voetgangers nemen we weg, door veilige en comfortabele fiets- en wandelpaden en het optimaal inrichten van kruispunten
- Samen met de inwoners een goede en veilige inpassing van het OV vanuit de Binckhorst naar en door Voorburg-West te realiseren. Aantasting van Opa's Veldje en de historische tuin van Hofwijck is niet aan de orde. De realisatie van deze OV-verbinding gaat gepaard met een verbetering van de leefomgeving in Voorburg-West

- We brengen de gesprekken op gang met relevante partijen om te komen tot een gezamenlijk initiatief voor een tunnel van de Utrechtsebaan tot Huygenstunnel
- We doen alles binnen onze macht om de ongelijkvloerse kruisingen op de N14 zo snel mogelijk te laten realiseren
- We voeren de mobiliteitsmaatregelen rondom de Westfield Mall of the Netherlands zo snel mogelijk in en houden de effectiviteit scherp in de gaten. We investeren bovendien in aanvullende maatregelen om de situatie daar nog verder te verbeteren
- We maken het thuis opladen van de elektrische auto makkelijker door het toestaan van een EV-kabelgoottegel, die de aanvrager zelf betaalt
- We zetten in op behoud van de P&R Mariahoeve bij de herontwikkeling van die locatie

3. Wonen, buitengebied en openbare ruimte

3a. Wonen

- In Prinsenhof realiseren we nieuw woningaanbod in het midden- en hoger segment
- We benutten de ruimte optimaal, om groen te behouden bouwen we liever hoog
- Omwille van de voortgang van bouwprojecten maakt het college zo nodig scherpe keuzes
- Bestaande gebouwen/woningen herontwikkelen we waar nodig
- Het college ontwikkelt kaders voor creatieve oplossingen zoals flexwoningen en tiny houses
- We gaan speculatie van huisjesmelkers tegen
- Het college stelt een plan van aanpak op om scheefwonen tegen te gaan en om doorstroming op de woningmarkt te bevorderen
- We verstevigen de afdeling ruimtelijke ordening om bouwplannen voortvarender te kunnen oppakken. Vergunningsaanvragen worden afgehandeld door één contactpersoon
- We prioriteren de woningbouwprojecten op de meest kansrijke projecten door onder andere te kijken naar het aantal woningen en de bijdrage aan doorstroming op de woningmarkt

3b. Buitengebied

- We spelen een actieve rol in het Groene Hart-beleid
- We vragen aandacht voor kavelruil en ontsluiting gericht op een efficiënte (agrarische) bedrijfsvoering
- In de omgevingsvisie besteden we specifieke aandacht aan ontwikkelmogelijkheden voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen
- We stellen de omgevingsvisie op in nauwe samenspraak met bewoners en ondernemers in het buitengebied
- In de omgevingsvisie verankeren we de groene bestemming van ons buitengebied

3c. Openbare ruimte

- Het college stelt per wijk, samen met bewoners, inrichtingsplannen op, met aandacht voor groen, leefbaarheid en onderhoud
- Het college start een pilot voor wijkbudget voor het onderhoud van de openbare ruimte
- We zorgen voor goed onderhoud en uitbreiding van voorzieningen om te recreëren en te sporten
- We gaan actiever handhaven en stimuleren bewonersinitiatieven om vervuiling, zoals zwerfafval te voorkomen
- We pakken parkeeroverlast van deelscooters aan

4. Duurzaamheid

- Het college stelt een Lokaal Klimaatakkoord op, samen met inwoners, ondernemers en verenigingen, om de uitvoering te versnellen, binnen de kaders van de Lokale Energiestrategie en Transitievisie Warmte
- Het college stelt een Groen Actieplan op om de omgeving te vergroenen, klimaatadaptief te maken en biodiversiteit te versterken. Onderdeel hiervan is het ontwikkelen van een groen netwerk, maar ook het vergroenen van parkeerplaatsen
- Vooruitlopend op de aanpak warmteplannen per wijk, stimuleren we lokale initiatieven van inwoners
- Het college stimuleert inwoners om woningen sneller te verduurzamen en neemt hobbels weg
- We stimuleren duurzame initiatieven van verenigingen, naar het voorbeeld van bestaande regelingen Maatschappelijk Verantwoord Verenigen (MVV). Zo creëren we bewustwording in het verenigingsleven.
- We stimuleren de bewustwording en het nemen van energiebesparende maatregelen door het versterken van energiecoaches en wijkteams
- De gemeentelijke organisatie wordt zo snel mogelijk CO_2 neutraal. Waar dit nog niet haalbaar is wordt de CO_2 gecompenseerd door het planten van groen, waarbij het uitgangspunt blijft staan dat we actief blijven sturen op het reduceren van de hoeveelheid steen in de openbare ruimte en verleiden mensen om dat ook op particuliere grond te doen
- We maken openbare ruimte bestendig tegen steeds extremere weersomstandigheden door de oppervlakte te vergroenen en voldoende voorzieningen voor waterberging aan te leggen
- We doen onderzoek naar de capaciteit van de energie-infrastructuur
- We stimuleren elektrisch rijden door de laadinfrastructuur hierop optimaal in te richten
- We versterken de biodiversiteit door meer verschillende bomen, planten en struiken aan te planten, die aantrekkelijk zijn voor mens en dier
- We maken ons in de regio sterk voor verbetering van de luchtkwaliteit

5. Economie

- We staan meer terrassen en mengvormen van winkels, dienstverlening en horeca toe
- We investeren in onze winkelgebieden
- We voeren structureel overleg met ondernemers(-fondsen) en mkb
- Evenementen zetten onze gemeente op de kaart. Dat juichen we toe en stimuleren we
- Het college formuleert voor het buitengebied en Stompwijk economisch beleid voor de tuinbouw en agrarische sector
- Voldoende fysieke ruimte voor ondernemers in onze gemeente
- We promoten recreatie en toerisme door citymarketing gericht op alle drie de kernen
- Lokale ondernemers krijgen voorrang bij inkoop
- Onnodige regels kunnen simpel aangegeven worden en werken we weg
- Het ondernemersloket houden we in stand en brengen we nog beter onder de aandacht van onze ondernemers
- We bieden ruimte aan particuliere initiatieven voor bedrijfsverzamelgebouwen voor ZZP'ers en kleine ondernemers
- Van internetaanbieders verwachten we dat ze overal in de gemeente snel internet aanbieden
- Op bedrijventerreinen zetten we in op het tegengaan van verloedering, het mengen van functies en verduurzaming van panden
- We stimuleren vormen van Bedrijveninvesteringszone (BIZ) en Vereniging van Eigenaren (VvE)

6. Veiligheid

- We stellen in iedere wijk een 'actieplan veiligheid' op met inwoners en ondernemers – en voeren dit plan ook uit en hiervoor gaan politie en handhavers regelmatig samen met inwoners de wijk in
- We moedigen scholen aan om samen met de politie veiligheidslessen te verzorgen
- Buurtgroepen op WhatsApp en buurtpreventieteams kunnen op volle ondersteuning van de gemeente blijven rekenen
- Om ouderen en andere kwetsbare groepen weerbaarder te maken voor online criminaliteit, gaan we ze voorlichten ten aanzien van cybercriminaliteit
- We blijven inzetten op preventie en bestrijding van radicalisering en extremisme
- We breiden het aantal Buitengewoon Opsporingsambtenaren structureel uit
- Om meeuwen- en rattenoverlast tegen te gaan stellen we een voederverbod in voor de openbare ruimte
- Met Oud en Nieuw stellen we een aantal vuurwerkvrije zones in, bijvoorbeeld rond kinderboerderijen, bejaardentehuizen en gebouwen met een rieten kap

- We zetten in op nog meer zichtbaarheid, en daardoor aanspreekbaarheid, van wijkagenten op straat
- Wangedrag, zoals fout parkeren, deelscooters midden op de stoep achterlaten of afval op straat gooien, accepteren we niet en pakken we actief aan
- Om meer nadruk te leggen op resultaat in plaats van urenregistratie, stellen we resultaatgerichte targets in voor onze handhavers
- We maken ons hard voor het behoud van een politiebureau in onze eigen gemeente
- Wij maken ons hard voor uitbreiding van de capaciteit van ons politieteam.
- Het college gaat zich nog meer inzetten om, in samenwerking met politie, ondermijning te voorkomen en op te sporen
- Als en alleen zolang het nodig is zetten we (mobiele) camera's in om overlast te doen stoppen
- We voeren een lachgasverbod in

7. Onderwijs, kansengelijkheid, werk & inkomen

- De gemeente ontwikkelt een programma waarbij alle scholen op bezoek kunnen komen bij de gemeenteraad en leren over democratie en besluitvorming
- We zijn trots op onze gemeente. Daarom ontwikkelen we samen met culturele partners een educatieprogramma over de gemeente en lokale geschiedenis
- We pakken taalachterstanden aan voordat kinderen naar de basisschool gaan door beter taalonderwijs aan peuters maar ook hun ouders. Dit is nog belangrijker bij nieuwkomers
- We verstevigen de samenwerking tussen het consultatiebureau (JGZ) en de voorschoolse of vroegschoolse educatie (vve). Hierbij kijken we ook meteen naar de kansen voor brede (preventieve) ondersteuning aan ouders
- Het programma Sterk voor Noord zetten we door en we kijken hierbij ook naar de mogelijkheden om de kracht van de omliggende wijken te verbinden aan het programma
- We gaan actief laaggeletterdheid tegen. Initiatieven die dit bespreekbaar maken ondersteunen we
- We zetten in op vroegsignalering van schulden-problematiek. We maken hiervoor afspraken met verzekeringen, nutsbedrijven, wooncorporaties, politie en het wijkteam
- We houden regelmatig contact met alle mensen die een bijstands-uitkering ontvangen

- We maken afspraken met UWV, werkgevers en andere gemeenten in de regio voor omscholing naar sectoren met tekorten zoals zorg, onderwijs, bouw
- Het college onderzoekt de mogelijkheid van een school binnen het project Klein Plaspoelpolder
- Ook nieuwkomers doen mee in het verenigingsleven. We gaan in gesprek met verenigingen en het maatschappelijke middenveld om te kijken of zij maatschappelijke stages kunnen aanbieden voor deze doelgroep
- Bij inburgering wordt aandacht besteed aan alle facetten van de Nederlandse samenleving zoals gelijkwaardigheid van alle mensen, vrijheid van godsdienst, gelijke rechten en de kansen die het onderwijs meebrengt voor je carrière
- We brengen alle regelingen in de bijzondere bijstand in kaart en bekijken of deze de overstap naar een betaalde baan ontmoedigen. Hierbij kijken we o.a. naar hoogte, bereik en effect
- We onderzoeken of de overstap van categoriale regelingen naar individuele toetsing inwoners beter helpt in hun situatie. Hierbij beschouwen we ook mogelijke hogere uitvoeringskosten
- We verwachten dat inwoners die gebruik maken van gemeentelijke regelingen zich maximaal inspannen om zelfstandig mee te doen in de samenleving
- We hebben geleerd van de toeslagenaffaire; niet ieder foutje is ook meteen fraude. Het oordeel is altijd op basis van een vier ogen principe en niet op basis van data of door een computer. Maar fraude tolereren we niet

8. Zorg, welzijn, jeugdzorg, zelfstandig wonen (Wmo)

- We komen met een voorstel voor afbakening van jeugdhulp en we verlagen de administratieve lasten bij onze zorgpartners, zodat hun overheadkosten omlaag kunnen
- We maken strakke afspraken met doorverwijzers (huisartsen). Hierdoor krijgt de gemeente beter inzicht in de route die een kind aflegt en kunnen we tijdig bijsturen, als dit nodig is in het belang van het kind
- Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. Als extra begeleiding nodig is, dan zorgt de school voor voldoende ruimte en professionele ondersteuning. Daarbij maken we gebruik van jeugdhulp-arrangementen
- Huisartsen, welzijnsorganisaties en woonzorgcentra vormen samen het skelet voor laagdrempelige hulp (Wmo) in de wijk. We benutten hierbij de reeds bestaande kennis, kunde en het netwerk van woonzorgcentra
- We vragen een eigen bijdrage voor dagbesteding Wmo
- We gaan met senioren in gesprek over wat zij nodig hebben om prettig oud te kunnen worden in onze gemeente
- We werken actief samen met de Adviesraad Sociaal Domein bij het ontwikkelen van beleid

- Senioren en mensen met een beperking moeten zich goed door onze gemeente kunnen bewegen. We zetten in op een toegankelijke buitenruimte met bijvoorbeeld bankjes en goede trottoirs
- We brengen in kaart wat de komende jaren nodig is aan huisvesting voor senioren
- We kijken waar private initiatieven/woonconcepten zoals knarrenhofjes, familiehuizen mogelijk zijn en ondersteunen hen waar nodig in ontwikkeling
- We zetten in op domotica: samen met inwoners en betrokken stakeholders starten we een pilot om te kijken hoe al bestaande mogelijkheden door inwoners ervaren worden en welke we als gemeente op korte termijn willen opnemen in ons voorzieningenaanbod
- We zijn streng en rechtvaardig op fraude of misbruik van voorzieningen. Zorgaanbieders of organisaties die misbruik maken van het systeem worden uitgesloten van verdere contracten
- We evalueren het model van subsidietafels
- We hebben oog voor én ondersteunen mantelzorgers. Welzijnsorganisaties houden contact met mantelzorgers om overbelasting te voorkomen. Zij nemen ook het initiatief voor een jaarlijks event voor vrijwilligers en mantelzorgers

9. Cultuur, sport en recreatie

- In de uitvoering zetten we coaches en lokale helden als rolmodellen gericht in op wijkniveau
- Het college onderkent het belang van muziekonderwijs in de klas, voor zowel de basisscholen als voor het middelbaar onderwijs
- Fiets-, wandelpaden en MTB-trails door Stompwijk, het Groene Hart en Vlietland zijn belangrijk, met goede bewegwijzering naar recreatieve bezienswaardigheden én met aandacht voor het groene karakter van het buitengebied
- Vlietland is een belangrijk recreatiegebied in onze gemeente, mede door de bouw van recreatiewoningen en extra voorzieningen. We vinden het belangrijk dat dit recreatiegebied goed bereikbaar en toegankelijk blijft.
- Het college stuurt aan op een duidelijke keuze over de toekomst van Museum Swaensteyn
- Het college gaat op zoek naar een locatie voor buitenzwemwater met recreatiemogelijkheid
- Ons college gaat onze rijke historie in de musea en buiten, virtueel ondersteund, nog meer zichtbaar maken.
- Op de subsidietafels zorgen we voor een goede balans tussen de subsidies voor kunst en cultuur, evenementen en sport, met een gedegen verantwoording achteraf
- Het college legt subsidies meerjarig vast om zo de continuïteit te waarborgen, maar vraagt wel om een degelijke jaarlijks financiële verantwoording
- Aanlegsteigers worden uitgevoerd met aandacht voor duurzaamheid en bij voorkeur nabij historisch erfgoed
- We behouden Cultuur & Co.

10. Bestuur, financiën en regionale samenwerking

- We schaffen de hondenbelasting af
- We streven naar een zo groot mogelijke financiële inzichtelijkheid en communiceren duidelijk aan de inwoners hoe de gemeente het belastinggeld besteedt
- Wanneer het meerjarig evenwicht onder druk komt door huidig of nieuw beleid, zoeken we eerst in het herprioriteren van onze doelen en activiteiten in alle portefeuilles. We zoeken de mogelijkheden daarnaast niet alleen in onze inkomsten en uitgaven, maar ook in externe financieringsbronnen
- Ambtelijk en bestuurlijk zijn we zodanig actief in de regio dat het belang van de gemeente wordt gediend, maar ook het gezamenlijk belang van de regio in brede zin. Dat kan dus ook betekenen dat we iets geven omdat we op een ander onderwerp of ander moment daarvoor iets terugkrijgen
- Als beheerder van persoonsgegevens van onze inwoners en ondernemers blijven we nadruk leggen op de goede beveiliging hiervan
- We gaan voor een nauwe samenwerking tussen het gemeentebestuur en de Adviesraden Stompwijk en Sociaal Domein
- Het college draagt actief bij aan het opstellen van een regionale samenwerkingsagenda

12. Financiële effecten van het coalitieakkoord

(x €1.000)	2023	2024	2025	2026
Burgerparticipatie en dienstverlening	130	50	50	–
Verkeer, vervoer en bereikbaarheid	425	400	250	100
Wonen, buitengebied en ruimte	340	290	290	290
Duurzaamheid	100	–	–	–
Economie	155	125	85	85
Veiligheid	200	900	900	900
Onderwijs, kansengelijkheid, werk & inkomen	130	175	225	205
Zorg, welzijn, jeugd, zelfstandig wonen	–50	–265	94	–113
Cultuur, sport en recreatie	370	150	130	465
Bestuur, financiën en regionale samenwerking	400	400	375	375

Toelichting op de doorrekening:

- Dit betreft een voorlopige doorrekening. De definitieve doorrekening wordt opgenomen in de begroting 2023-2026
- Deze doorrekening is exclusief de voorgenomen versnellingen en herprioritering van de uitgaven binnen een aantal bestaande bestemmingsreserves. Dit geld is immers al vrijgemaakt. Dit zijn de bestemmingsreserves Duurzaamheid en Energietransitie, Langer Zelfstandig Wonen en Mobiliteit. In de begroting 2023-2026 worden de voorgenomen versnellingen en herprioritering apart uitgewerkt
- De doorrekening omvat ook de kapitaallasten die in de periode 2023-2026 ontstaan door het beleid in dit coalitieprogramma
- De doorrekening is exclusief loon- en prijsstijgingen

13. Ondertekening

Getekend voor akkoord door onderhandelaars:

Astrid van Eekelen (VVD)

Ole Heil (VVD)

Bianca Bremer (GBLV)

Walter Rosbenders (GBLV)

Wouter Jorissen (D66)

Majhoub Mathlouti (D66)

VVD

GBLV

D66
leidschendam-voorburg